University of Mumbai

No. AAMS_UGS/ICC/2024-25/35

CIRCULAR:-

All the Principals of the Affiliated Colleges, Directors of the Recognized Institutions and the Head, University Departments is invited to this office Circular No. AAMS_UGS/ICC/2023-24/23 dated 08th September, 2023 relating to the NEP UG & PG Syllabus.

They are hereby informed that the recommendations made by the Ad-hoc Board of Studies in Performing Folk Arts at its meeting held on 16th April, 2024 and subsequently passed by the Board of Deans at its meeting held on 18th April, 2024 **vide** item No. 8.28 (N) have been accepted by the Academic Council at its meeting held on 20th April, 2024 **vide** item No. 8.28 (N) and that in accordance therewith to introduce syllabus for **Master of Performing Arts (Folk Arts) Sem III & IV** as per appendix (NEP 2020) with effect from the academic year 2024-25.

(The said circular is available on the University's website www.mu.ac.in).

MUMBAI – 400 032
02nd August, 2024

(Prof. (Dr.) Baliram Gaikwad)
I/c. REGISTRAR

To,

All the Principals of the Affiliated Colleges, Directors of the Recognized Institutions and the Head University Departments.

A.C/8.28 (N)/20/04/2024

Copy forwarded with Compliments for information to:-

1) The Chairman, Board of Deans,
2) The Dean, Faculty of Interdisciplinary Studies,
3) The Chairman, **Ad-hoc Board of Studies in Performing Folk Arts,**
4) The Director, Board of Examinations and Evaluation,
5) The Director, Department of Students Development,
6) The Director, Department of Information & Communication Technology,
7) The Director, Institute of Distance and Open Learning (IDOL Admin), Vidyanagari.

Scanned with OKEN Scanner

Copy forwarded for information and necessary action to :-	
1	The Deputy Registrar, (Admissions, Enrolment, Eligibility and Migration Dept)(AEM), dr@eligi.mu.ac.in
2	The Deputy Registrar, Result unit, Vidyanagari drresults@exam.mu.ac.in
3	The Deputy Registrar, Marks and Certificate Unit,. Vidyanagari dr.verification@mu.ac.in
4	The Deputy Registrar, Appointment Unit, Vidyanagari dr.appointment@exam.mu.ac.in
5	The Deputy Registrar, CAP Unit, Vidyanagari cap.exam@mu.ac.in
6	The Deputy Registrar, College Affiliations & Development Department (CAD), deputyregistrar.uni@gmail.com
7	The Deputy Registrar, PRO, Fort, (Publication Section), Pro@mu.ac.in
8	The Deputy Registrar, Executive Authorities Section (EA) eau120@fort.mu.ac.in He is requested to treat this as action taken report on the concerned resolution adopted by the Academic Council referred to the above circular.
9	The Deputy Registrar, Research Administration & Promotion Cell (RAPC), rapc@mu.ac.in
10	The Deputy Registrar, Academic Appointments & Quality Assurance (AAQA) dy.registrar.tau.fort.mu.ac.in ar.tau@fort.mu.ac.in
11	The Deputy Registrar, College Teachers Approval Unit (CTA), concolsection@gmail.com
12	The Deputy Registrars, Finance & Accounts Section, fort draccounts@fort.mu.ac.in
13	The Deputy Registrar, Election Section, Fort drelection@election.mu.ac.in
14	The Assistant Registrar, Administrative Sub-Campus Thane, thanesubcampus@mu.ac.in
15	The Assistant Registrar, School of Engg. & Applied Sciences, Kalyan, ar.seask@mu.ac.in
16	The Assistant Registrar, Ratnagiri Sub-centre, Ratnagiri, ratnagirisubcentar@gmail.com

Copy for information :-	
1	P.A to Hon'ble Vice-Chancellor, vice-chancellor@mu.ac.in
2	P.A to Pro-Vice-Chancellor pvc@fort.mu.ac.in
3	P.A to Registrar, registrar@fort.mu.ac.in
4	P.A to all Deans of all Faculties
5	P.A to Finance & Account Officers, (F & A.O), camu@accounts.mu.ac.in

AC – 20/04/2024
Item No. – 8.28

AS Per NEP 2020

University of Mumbai

Title of the program

A- **P.G. Diploma in Performing Folk Arts**
B- Master of Performing Arts (Folk Arts) (Two Year) } **-2023-24**
C- Master of Performing Arts (Folk Arts) (One Year) -2027-28

Syllabus for

Semester –(III & IV)

Ref: GR dated 16th May,2023 for Credit Structure of PG

University of Mumbai

Syllabus for Approval

(As per NEP 2020)

Sr.No	Heading		Particulars
1	**Title of program** **O: ______________A**	A	**P.G. Diploma in Performing Folk Arts**
	O:_______________B	B	**Master of Performing Arts (Folk Arts) (Two Year)**
	O:_______________C	C	**Master of Performing Arts (Folk Arts) (One Year)**
2	**Eligibility** **O: ______________ A**	A	Graduates in any faculty
	O: ______________ B	B	Graduates in any faculty
	O: ______________ C	C	Graduate with 4 year U.G. Degree (Honours / Honours with Research) with Specialization in concerned subject or equivalent academinc level (Dance, Drama, Music and Folklore & Folkarts) 6.00 OR Graduate with four years UG Degree program with maximum credits required for award of Minor degree is allowed to take up the Post graduate program in Minor subject provided the student has acquired the required number of credits as prescribed by the concerned Board of Studies
3	**Duration of program** R:_______________	A	1 Year
		B	2 Year
		C	1 Year
4	**R: _______________Intake Capacity**		25
5	**R: _______________Scheme of Examination**		50% Internal and 50% External each for both theory and practical cources NEP 50% Inernal 50% External,Semester End Examination Individual Passing in Internal and External Examination

6	**R: _______________Standards of Passing**		40%
7	**Credit Structure** R:________________		Attached herewith
8	**Semesters**	A	Sem I & II
		B	Sem I,II,III & IV
		C	Sem . I & II
9	**Program Academic Level:**	A	6.0
		B	6.5
		C	6.5
10	**Pattern:**		Semester
11	**Status:**		New
12	**To be implemented from Academic Year Progressively**	**A**	2023-24
		B	
		C	2027-28

Signature: **Signature:**

Prof.Dr. Ganesh Chandanshive (HOD)
Lokkala Academy (Dept)

Name of the Dean : Dr Anil Kumar Singh
Name of Faculty : Interdisciplinary

University of Mumbai

PREAMBLE:-

1) INTRODUCTION

The University of Mumbai has proposed to commence two year Master of Performing Arts (Folk Arts) (P.G.Degree two years Program) under the aegis of Lokkala Academy, Mumbai.

A Folk Art is the expression of the ethos of a community through music, dance or drama performance is its basic characteristics. Hence Performing Folk Art has always been an indivisible part of community life and culture. Community life manifests itself through Folk Arts relating to contemporary life which are naturally inspired and instinctive traditionalism is their hallmark. That is why the entire Folk lore is said to be the 'Science of Tradition' the legacy of Folk-Art is transmitted from generation to generation. It's from is like that of banyan tree. The branches leaves and exposed roots become old and get withered while new ones sprout in their place. These manifestations of the people songs dance and drama which spring from amongst the people and for the people go into yet another bloom. The building bloks of contemporaneous community life which have outlived their relevance drop off and new shoots of new expression manifest themselves.

Richard Darsons in his book Folk Lore and Folk Life while defining performing Folk Art or what traditionally goes by the form folk play observes,

'Drama of any sorts calls for the creation of a play-world by the players, generally through use the conventional symbolic objects, masks, costumes, a special area for playing and conventional stylized actions.'

Indian culture is one of symbols. The core of Indian culture having tradition of thousands of years was originally Folk Culture in which rites, actions and plays relating to the power that underlines the governance of the universe, holds a place of extraordinary importance. These ritualistic commandments took the form of performing arts with the changing times. Religion sects, customs, traditions and faiths expert a tremendous influence on the mass mind Folk-Lore and performing Folk Arts are woven around spiritualism social awakening and entertainment.

Till date no scientific study of Indian Folk Literature and performing Folk Arts collection collation and presentation without studying the basic spirit of performing folk arts. A lot of creativity is possible through nature instincts in folk –Arts which also leads to personality developments. Recently Indian Folk art has been getting professionalized at the national as well as international level. It also greatly influences theatre, films and all other forms which skill fully utilized various Folk-Arts

In modern times the study of music, dance and dramatics has become essential so is the case with the performing Folk-Arts which is increasingly finding its way in commercial arena. The Folk-Arts gets carried form one generation to other through an informal system of education –gurukul. But now its formal and scientific study has become imperative and hence an effort is being made to introduce a formal course in performing folk art at the university level. In new national Education policy there is a emphasis on education related to moral values performing folk arts enhance the value based education.

Title: - Master of Performing Arts (Folk Arts)- II Year

Eligibility: Graduation in any Faculty

Duration: Two year

Fees: 25,000/-

Capacity – 25 students per course

Teachers qualification (Theory): An outstanding scholar with established

Teacher's qualification (Practical's): reputation that has made significant contribution to knowledge

Medium: Marathi

Scheme: Theory & Practical

2) AIMS AND OBJECTIVES OF LOKKALA ACADEMY:

To impart scientific knowledge of Folk Lore and performing Folk Arts

To encourage the professionalism in performing Folk art filed

To create the academic ambience in performing Folk Art filed

To encourage the research, documentation and development work in PFA filed

To create the powerful link between traditional approach and innovative approach

3) LEARNING OUTCOMES

To create an additional avenue of self-employment for students of the University of Mumbai and also to benefit the cultural arena by providing it with suitably trained persons in the field of performing Folk Arts.

To prepare students to exploit opportunities in the field of performing Folk Art, Folk performance administration, Folk Research and exploit the possibilities of mass education and communication through Folk performance which will help students to work with print media electronic media through folk-culture background.

4) <u>ANY OTHER POINT</u>

To train all round folk-theatre professionals, who will provide leadership to the folk theatre culture of the country and work as facilitators for national and International folk- theatre.

The Academy will also undertake to plan and implement master courses and certificate courses in the field of performing Folk Arts in Future

R______________ **Master of Performing Arts (Folk Arts)**

Exit option: PG Diploma (44 Credits) after Three Year UG Degree

Year (2Yr PG)	**Level**	**Sem.** (2Yr)	**Major**						**RM**	**OJT / FP**	**RP**	**Cum.Cr.**	**Degree**
			Mandatory*	**Credits** Credits	**Hours**	**Electives** **Any one**	Credits	**Hours**					
II	**6.5**	**Sem III**	Course 1 History of Indian Folklore (Theory) Course 2 History & Classification of Indian Performing Folk Arts (Theory) Course 3 Practical of Performing Folk Arts - Bhavai (Practical) Course 4 Practical of Performing Folk Arts Yakshgan/Nautanki (Practical)	4 4 4 2		Any 4 credit Swayam course related to Folk Arts/ Music/ Dance Drama Course 1Bihu Dnce -Assam OR Lavni Dance – Maharashtra Course 2 Tarpa Dance – Maharashtra OR Ghumar Dance- Rajasthan	4				4	22	
		Sem IV	Course 1 A study of performance in Indian folk theater style (Theory) Course 2 Biography of Indian Folklorists & Folk Artist (Theory) Course 3 Study Tour	4 4 4		Any 4 credit Swayam course related to Folk Arts/ Music/ Dance Drama Course 1 **Performance of** Povada (Ballads song) OR **Performance of** Pandvani – Chattisgad Course 2 **Performance of** Bharud OR Kabir Gayan	4				6	22	
Cum. Cr. For PGDiploma			26			**8**			10			44	
Cum. Cr. for 2 Yr PGDegree			54			**16**			4	**4**	10	88	

Team for Creation of Syllabus

Name	College Name	Sign
Prof. Dr. Ganesh Chandanshive	Head of Department, Lokkala Academy, University of Mumbai	
Prof. Manisha Kulkarni	Associate Professor, Department of Music, University of Mumbai.	
Prof. Satish Pawde	Professor, Department of Film & Television, Mahatma Gandhi Central University, Wardha	Online

Dr.Ganesh Chandanshive
Head of Department
Lokkala Academy
University of Mumbai

Dr. Anil Kumar Singh
Offg. Dean, Faculty of Interdisciplinary Studies
University of Mumbai

लोककला अकादमी, मुं‍बई विद्यापीठ

विषय प्रयोगात्म

लोककला
(पदव्‍युत्तरपदी अभ्यासक्रम)

Title
Master of Performing Arts (Folk Arts)
(Post Graduate course)

अभ्यासक्रम पदी विषषक : 'प्रयोगात्म लोककला' पदव्‍युत्तर पदीका / पदी

िैक्षविक योग्यता : उच्च पदवी, कुठलाही पदवीधर ववद्यार्थी या कोर्सला प्रवेश घेऊ शकेल.

अभ्यासक्रम कालाविधी : पदव्युत्तर पदवी 2 वर्षे

सेवमस्टर: चार र्ेविस्टर (प्रविवर्षस दोन र्ेविस्टर)
(प्रर्थि त्रै एक र्ेविस्टर, वव्दविय त्रै एक र्ेविस्टर)

कोर्स क्रेडीट्स : एकूण 88 क्रेडीट (22credit×4semester)

विद्यार्थी प्रिि संख्या : 25-25 (प्रर्थि आवण वव्दीय वर्षस एकूण 50 ववद्यार्थी)

सेवमस्टर ३

कोर्स १- भारीय लोकर्ावहत्याचा िविहार् (र््धांािविक)

History of Indian Folklore (Theory)

Total Credit: 04 **Total Marks: 100**

Internal Asessment : 50 **External Assesement: 50**

लोकर्ावहत्याचे अववभाज्य अिग म्हणनू लोककला ओळखल्या जािाि. लोकर्ावहत्याचा अभ्यार् म्हणजे प्रत्येक लोकर्िहू ाच्या विसिान आववष्काराचा स्र्थल काल र्ापेक्ष अभ्यार् होय. पारिपररकिा, िौवखकिा, ईजस्फु िसिा, उत्स्फू िसिा, स्र्थलकाल र्िवावदत्व व वनत्यनुिािना अववष्कारािची भारीिभू ी ही लोककलािची व्वशष्ठ्ये म्हणाि येईल. लोकर्िस्कृ िी आवण लोकर्ावहत्याचे व्यक्त कृ िीरूप म्हणजे लोककला प्रकार. लोककलाििचा िविहार्

र्िजावनू घेिाना भारीय लोकर्ावहत्याचा अभ्यार् आवश्यक व अवनवायस आहे. त्याि खालील प्रकरणे

र्िावववष्ट करण्याि आली आहेि.

भारीय लोकर्ावहत्याचा िविहार्

भारीय लोकर्ावहत्य : व्युत्पत्ती, उपपत्ती, ववकार्

: लोकर्ावहत्याचे स्वरूप व िविहार्

: लोकर्ावहत्याचे वगीकरण

: लोकर्ावहत्याच्या अभ्यार्ाच्या वदशा

अ) र्ािस्कृ विक िविहार्

ब) धिविहार्

क) र्िाजशास्त्रीय अभ्यार्

ड) भार्षाशास्त्रीय अभ्यार्

ि) िानवविशशास्त्रीय

अभ्यार् ई) िानर्शास्त्रीय

अभ्यार्

उ) लोकर्ावहत्य आवण लोककलाििचा परस्पर र्िबध

ऊ) लोकर्ावहत्याची अभ्यार् पधािी

१) क्षेत्रीय अभ्यार् २) ग्ािविर्थक अभ्यार्

१. लोकसावित्य व्याख्या

भारतीय तज्ज्ञ

अ) डॉ. दु्गास भागवि

ब) डॉ. प्रभाकर िािडे

क) डॉ. रािचिद्र वच. ढेरे

ड)डॉ. र्त्येंद्रजी.एर्.

ि) श्याि परिार

जागवतक तज्ज्ञ

च) ववववलयि बास्कन

छ) आलेक्ािडर क्राप

ज) ररचडस डॉर्सन

झ) अॅन्र्थोवेन

ई) डॉ. कृ ष्णदेव उपाध्याय

२. लोकसावित्य िाङ्मयीन िगीकरि
अ) लोककर्था व लोकगीिे
ब) पुराणकर्था
क) म्हणी, प्रहेवलका (कोडी)
३. भारतीय लोकसाववत्याचा इवतास
अ) प्राचीन कालखिडािील
लोकर्ावहत्य **ब)** िध्ययुगीन कालखिड
लोकर्ावहत्य
क) स्वाित्रिपवू र्कालखिड लोकर्ावहत्य
ड) स्वाित्र्योत्तर कालखिड लोकर्ावहत्य

४ . भारीय लोकनाट्यशली (प्रात्यवक्षक) अ)
वगनाट्य
ब) लोकनाट्य
क) अख्यान

सेवमस्टर ३

कोसष २- भारीय प्रयोगात्ि लोककलेचा िविहार् आवण वगीकरण(र्ृधांािविक)

History & Classification of Indian Performing Folk Arts (Theory)

Total Credit: 04 **Total Marks: 100**

Internal Asessment : 50 **External Assesment: 50**

र्िहू िनाचा गीि, नृत्य, नाट्य, र्िगीििय अववष्कार म्हणजे लोककला होय. प्रयोगात्िकिा हा लोककलािचा
स्थायीभाव अर्िो. लोककलािचे वनवसहन हे एका वपढीकडून पुढच्या वपढीकडे िौवखक पधांििीने होि अर्िे.
यािुवक्रया, यात्वात्िक ववधी, ववधीनाट्य हा लोककलािचा िूल स्त्रोि होय. वनर्िस्कृिी, ग्ािर्िस्कृिी आवण
नागरर्िस्कृिी या िानवी ववकार्ाच्या िीनही अवस्थाििध्ये लोककलािचे दशसन ठाई ठाई घडिे. अध्यावत्िक
उद्बोधन, लोकप्रबोधन आवण वनखळ रिजन या कर्ोिीवर लोककलािचा डोलारा उभा आहे.
लोककला : व्युत्पत्ती, उत्पत्ती,

१.भारीय प्रयोगात्ि लोककलािचा िविहार्

अ) प्राचीन कालखिडािील लोककला

ब) िध्ययुगीन कालखिड लोककला

क) स्वाििंत्रपवू स कालखिड लोककला

ड) स्वाििंत्र्योत्तर कालखिड लोककला

२.लोककलेची व्याख्या

भारीय िज्ञ जागविक िज्ञ

अ) डॉ. िधुकर वाकोडे च) कर्थरीन हॅन्रन

ब) डॉ. प्रकाश खाििडगे छ) वफवलप जेरीली

क) डॉ. ववशष्ठनारायण वत्रपाठी ज) हायना डी. ब्रुईन

ड) डॉ. कवपला वात्र्ायण ्) य्र्यद जीर

ि) डॉ.जवाहरलाल हाििडू

३. लोककलािचा आकृ
विविध अ) वशवर्थीला,
लववचकिा ब) लोकधाटी
शलीचा

४. भारीयलोककलािचे वगीकरण

अ) ववधीनाट्ये

ब) भक्तीनाट्ये

क) प्रबोधनपर लोककला
ड) रिजनप्रधान लोककला

५.भारीय प्रयोगात्ि लोककलाििच्या वशर्षसस्थ िहनीय व्यक्ती (चरीत्रात्िक)

अ) वभकारी ठाकू र (ववदेवशया)

ब) गुलाबबाई (नौटिकी)

क) विजनबाई (पिडवाणी)

ड) यिुनाबाई वाईकर (लावणी)

इ) वशवराि कारिर्थ (यक्षगान)

सेवमस्टर ३

कोर्स ३- प्रयोगात्ि लोककला- भवाई (प्रात्यवक्षक)

Practical of Performing Folk Arts- Bhavai (Practical)

Total Credit: 04 **Total Marks: 100**

Internal Asessment : 50 **External Assesement: 50**

भारीय लोकरिग भ्रू ी वरील िििाशा, नौटिकी, जात्रा, छाऊ, ि. र्ारख्या प्रयोगात्ि लोककला प्रकारा र्ारखेच

गुजराििचे लोकनाट्य भवाई होय. या भवाई लोकनाट्याच्या आकृ िीबिधाचा अभ्यार् करणे ववद्यार्थयाांना अवनवायस आहे. भवाई लोकनाट्याचा पूर्ण स्वरूप आवण उत्तररिग ववद्यार्थयाांनी र्ादरीकरणाई अभ्यार्णे अवनवायस आहे. भवाई लोकनाट्याला परू क लोकगीि गायन, लोकनृत्य, लोकवाद्य, लोकावभनय या चार प्की ज्या घटकाि ववद्यार्थयासचा कल आहे िो लक्षाि घेऊन कोणत्याही एका शाखेच्या र्ूक्ष्म अभ्यार्ार्ाठी त्याला पात्र ठरविा येईल.

उपरी वनदीष्ट भवाई लोकनाट्याच्या घटकाििचा कृ िी अभ्यार्

अ. पारिपाररक भवाई लोकनाट्याची िौवखक र्िवहिा वलवखि स्वरुपाि परावीिि करून त्याचा प्रयोगाच्या दृष्टीने अभ्यार् करणे अवनवायस आहे

आ. वाििावरण वनविसीर्ाठी प्रारिभीच्या प्रयोगाचे र्ूचन करणे

वादनाििनू

ि. भवाई लोकनाट्याशी र्िबवधि गायकीचे ववववध प्रकार

ई. र्िपादणी / बिावणीचे ववववध प्रकार

उ. र्िपादणी – पात्र प्रवेश- र्ुत्रधार – िुख्य गायक- कोरर् अर्थवा नायकाचा प्रवार्- ववनोदी पात्राची भवू िका ि. बाबी अभ्यार्णे गरजेचे आहे.

सेवमस्टर ३

कोसस ४ - प्रयोगात्म लोककला- यक्षगाि / नौटुंकी (प्रात्यवक्षक)

Practical of Performing Folk Arts- yakshagana/ Nautanki (Practical)

Total Credit: 02 **Total Marks: 50**

Internal Asessment : 50 **External Assesment: 50**

भारीय लोकरिग भूि ी वरील िििाशा, नौटिकी, जात्रा, छाऊ, ि. र्ारख्या प्रयोगात्ि लोककला प्रकारा र्ारखेच
कनासटकचे लोकनाट्य यक्षगाण होय. या यक्षगाण लोकनाट्याच्या आकृिीबिधाचा अभ्यार् करणे ववद्यार्थयाांना अवनवायस आहे. यक्षगाण लोकनाट्याचा पूवसरीआवण उत्तररिग ववद्यार्थयाांनी र्ादरीकरणाई अभ्यार्णे अवनवायस आहे. यक्षगाण लोकनाट्याला परूक लोकगीि गायन, लोकनृत्य, लोकवाद्य, लोकावभनय या चार प्की ज्या घटकाि ववद्यार्थयासचा कल आहे िो लक्षाि घेऊन कोणत्याही एका शाखेच्या क्षेत्राि अभ्यार्ार्ाठी त्याला पात्र ठरविा येईल.

उपरी वनदीष्ट यक्षगाण लोकनाट्याच्या घटकाििचा कृिी अभ्यार्

अ. पारिपाररक यक्षगाण लोकनाट्याची िौवखक र्िविहा वलवखि स्वरुपाि परािीिि करून त्याचा प्रयोगाच्या दृष्टीने अभ्यार् करणे अवनवायस आहे

ब. वाििवरण वनविसीर्ाठी प्रारिभीच्या प्रयोगाचे र्ूचन करणे

वादनािनूक. नाििघोर्ष देविा आवाहन

ड. यक्षगाण लोकनाट्याशी र्िबिधि गायकीचे वववववध प्रकार

ि. र्िपादणी / बािवणीचे वववववध प्रकार

ई. र्िपादणी – पात्र प्रवेश- र्ुत्रधार – िुख्य गायक- कोरर् अर्थवा नायकाचा प्रवार्- ववनोदी पात्राची भवूिका ि. बाबी अभ्यार्णे गरजेचे आहे.

उ. रिगस्र्थळी देविावरण- देविा आवाहन- देविा र्िचार

सेवमस्टर ३

वनिडक

Electives

विद्यार्थयांना आपल्या स्िेच्छेन्सार खाली वदलेल्या क्ठल्यािी एका कलाप्रकारचा अभ्यास करता येईल

Total Credit: 04 **Total Marks: 100**

Internal Asessment : 50 **External Assesment: 50**

कोर्स १

वबहू नृत्य

वकिंवा

िहाराष्ट्राचे लावणी नृत्य कोर्स

२

राजस्थानचे घुिर नृत्य

वकिंवा

िहाराष्ट्राचे िारपा नृत्य

सेवमस्टर ३

सुंिोधन प्रकल्प

Research Project

Total Credit: 04 **Total Marks: 100**

Internal Asessment : 50 **External Assesment: 50**

वविद्यार्थयांनी लोकर्ावहत्य लोककलेचा अभ्यार् करिताना ग्ािवर्थक आवण क्षेत्रीय र्िशोधन पधांिीचा अभ्यार् करणे अवनवायस आहे .

सेवमस्टर ४

कोर्स१ भारतीय लोकनाट्य िैलीच्या सादरीकरिाचा अभ्यास (प्रात्यवक्षक) A study of performance in Indian folk theatre style (Theory)

Total Credit: 04 **Total Marks: 100**

Internal Asessment : 50 **External Assesment: 50**

भारतीय लोकनाट्य सविंता अभ्यास

अ) कु वडआट्टि, कु चािणी ख्याल, नौटिकी र्िविहा आवण र्ादरीकरण घटक

ब) दशाविार, खडीगििि, कलगीिुरा र्िविहा आवण र्ादरीकरण घटक

क) लोकधिी आवण नाट्यधिी श्लीचा एकदुर्याविरील प्रभाव व र्ादरीकरणािील िहत्व

ड) लोकनाट्य कला र्िविहा, ववर्षय, कर्थानक व र्िवाद, बोलीभार्षा

प्रवसध्द लोकनाट्य सुंविता ि प्रस्त ती अभ्यास

ववच्छा िाोी पुरी करा (वगनाट्य) - दादु ििदुरीकर

ववर्षय, कर्थानक, र्िवाद व कलाविि दादा कोंडके यािचे योगदान

लोकनाट्य िैलीतील नाटक ि रुंगमचीय नाटक परस्पर प्रभाि अ) जाििभुळ आख्यान - नाटककार र्ुरेश वचखले

ववर्षय, कर्थानक, र्िवाद व लोककलाविि शाहीर ववठ्ठल उिप यािचे योगदान

शाहीर राजारािभाऊ गोंधळी यािचे योगदान व कार्य

ब) खिडोबाच लगीन - ववर्षय, कर्थानक, र्िवाद व लोककलाविििािचे योगदान

कळसूत्री बाििुल्याुंची रुंगभूमी

अ) िहाराष्ट्रािील कळर्त्र ी बाहुल्यािची परिपरा

(प्राचीनिा, बाहुल्याचे प्रकार, र्ादरीकरणाचे ववर्षय आवण बाहुल्याचे पात्र, र्ंगीि)

ब) कळर्ुत्री बाहुल्याची बनावट, बाहुल्यािचा खेळाचा रिगिच

प्राचीन पारुंपररक लोककला परुंपरा

अ) वचत्रकर्थी, िर्ानजोगी, डककलवार-वकि गरीवाले कला परिपरा अभ्यार्

ब) आवदवार्ीचे िुखवटा नाट्य अभ्यार् - भवाडा नृत्यनाट्य

क) बहुरूपी (रायरिद) र्ोंगािची परिपरा, र्ोगाचे प्रकार, भारिाच्या वववववध प्रदेशािील र्ोंगाची परिपरा

परप्राुंतीय लोक नृत्य, नाट्याुंचा अभ्यास

अ) जागोर-गोवा, विरूकु र्थू- िाविळनाडू,

ब) पुरूवलया छाऊ, र्ईके ला छाऊ, ियुरभिज छाऊ (बिगाल, ओररर्ा, ारिखिड)

लोकरुंगभूमी प्रभािी सुंिाद माध्यम

अ) लोकवशक्षण व र्िाजप्रबोधनाचे िाध्यि

ब) लोरिगभू ीचे र्ास्िकृ विक वास्िव, ीचे भवविव्य, वस्रथत्यिरे
लोकरिगभू

सेवमस्टर ४

कोर्स ३२ भारतीय लोकसाीवत्यक आवि लोककलाुंत याुंचा चररत्रात्मक सैद्ाुंव

अभ्यास (Biography of Indian Folklorists & Folk Artist (Theory) तक)

Total Credit: 04	**Total Marks: 100**
Internal Asessment : 50	**External Assesment: 50**

लोककला व लोककलाविि

अ) िािाशा जेष्ठ लोककलाविि पररचय व कार्य(कोणिेही पाच लोकलाविि)
शाहीर पठ्ठेबापुराव, कलाविी पवळ वहवरगावकर, ववठाबाई भाऊ नारायणगावकर, रोशन र्ािरकर
ब) नाविि लोकशाहीर, रचनाकार, (कोणिेही पाच जेष्ठ लोकलाविि)
लोकशाहीर होनाजी बाळा, शाहीर राि जोशी, हर्बी बुवा, पररार्ि, अिनिि फ़िदी, भाऊ फककड
ड) लोकवाद्यकाराचा पररचय (कोणिेही पाच जेष्ठ लोकलाविि)- के रबा अल्हाट, पाडुरिग धोटकर, उधबापू आपेगावकर, र्त्पाल िहाराज, देववदार् घोंगडे.
इ) विजनबाई (पिडवानी) गुलाबो (कालबेलीया)

लोकर्ावहवत्यक
अ) डॉ. ववशष्ठनारायण वत्रपाठी ब)
डॉ. लक्ष्िीनारायण गर्क) डॉ.
कवपला वात्र्ायन
ड) डॉ. अवनल र्हस्त्रबुधे
ि) डॉ. प्रकाश खािडगे

सेवमस्टर ४

कोर्स३ क्षेत्रीय अभ्यास दौरा

Study Tour

Total Credit: 04 **Total Marks: 100**

Internal Asessment : 50 **External Assesment: 50**

िहाराष्ट्र अर्थवा िहाराष्ट्राबाहेर पर राज्याि ज्या ज्या वठकाणी प्रयोगात्ि लोककलाििचे प्रयोग र्ादर होििि त्या त्या
वठकाणी क्षेत्रीय अभ्यार् दौरा करून त्या लोककला प्रकाराचे घटक आत्िर्ाि करून र्क्ष्ूि ि वनरीक्षणे नोंदवणे आवश्यक आहे. लोककलाविििििचे चररत्र वचत्रण, त्याििचा प्राििि, त्याििची भौगोवलक पररवस्थिथी, रिभ्ूष ा, वेशभर्षू ा, कलाप्रकारची शली, र्ादरीकरणाचा र्ििाजिनावर पडणारा प्रभाव ि. बाबी अभ्यार्णे िर्िेच त्या कलाप्रकाराचे वव्द्यार्थ्यांनी प्रत्यक्ष र्ादरीकरण करणे अवनवायस आहे.

र्ेविस्टर
४ वनवडक

Electives

Total Credit: 04 **Total Marks: 100**

Internal Asessment : 50 **External Assesment: 50**

वव्द्यार्थ्यांना आपल्या स्वेच्छेनुर्ार खाली वदलेल्या कु ठल्याही एका कलाप्रकारचा अभ्यार् करिा येईल कोर्स १

पोवाडा र्ादरीकरण

वकिंवा

पिडवानी र्ादरीकरण (छिीर्गड)

कोर्स २

भारुड र्ादरीकरण

वकिंवा

कबीर गायन

सेवमस्टर ४

र्ि‍शोधन प्रकल्प
Research Project

Total Credit: 06 **Total Marks: 150**
Internal Asessment : 75 **External Assesment: 75**

ववद्यार्थयाांनी लोकर्ावहत्य लोककलेचा अभ्यार् करिाना ग्ािवर्थक आवण क्षेत्रीय र्िशोधन पधांिीचा अभ्यार् करणे अवनवायस आहे .

अभ्यासग्रंथ नामािली

1. लोकरिग आवण अवभजाि रिगभूी : डॉ. प्रभाकर िािडे
2. िौवखक वाङ्यची लोकर्ावहत्याची रूपरेखा : द्रुसभागवि, वरदा प्रकाशन
3. लोकरिगभूी : डॉ. प्रभाकर िािडे, गौदावरी प्रकाशन, औरिगाबाद, प्र. आवृत्ती, वडर्ेंबर 1996
4. लोकरिगकला परिपरा : डॉ. प्रभाकर िािडे
5. लोकनागर रिगभूी : डॉ. िारा भवाळकर
6. लोकर्ावहत्य वाङ्य प्रवाह : डॉ. िारा भवाळकर
7. लोकपरिपरा आवण स्त्री प्रविभा : डॉ. िारा भवाळकर
8. यक्षगाण आवण िराठी नाट्य परिपरा : डॉ. िारा भवाळकर
9. लोकर्िस्कृिीचे उपार्क : डॉ. रा. वच. ढेरे
10. ्ाडीपट्टी रिगभूी : श्री. धनिजय नाकाडे धनिजय प्रकाशन, वडर्ा, 1992
11. नाटक लोक आवण लौवकक : श्री.प्रकाश ि्दनकर, कल्पना प्रकाशन नाििदेड 2001
12. लोकगिगा : िहाराष्ट्राच्या लोककला आवण लोकनृत्ये : दीनिद राणे, वडिपल प्रकाशन, िुिबई
13. ववदषू क र्िकल्पना आवण स्वरूप : डॉ.िोवनका ठककर
14. भुलजा- भुलाबाई के लोकगीि उद्देश और अथस: डॉ. िोवनका ठककर
15. लोकरिग- नाट्यरिग - डॉ. िोवनका ठककर

16. Folk theatre forms of Maharashtra: Dr. Monika Thakkar
17. Tradition of Indian folk dance: Dr. kapila vatsayan
18. Folklore and Folk life an Introduction: Edited by Rechard M. Dorson
19. लोकलेणी, र्ािपादक डॉ. प्रकाश खाािडगे, लोकवाङ्मय गृह, २०१६
20. लोकर्ावहत्याचे स्वरूप , डॉ. प्रभाकर ाािडे, गोदावरी प्रकाशन, औरिगाबाद, २००९
21. िराठीचे लोकनाट्य िािाशा कला आवण र्ावहत्य, नाािदेव व्हटकर, अजब पवललके शन, कोल्हापरू ,
२०१०.
22. र्ािि ज्ञानेश्वर आवण र्ािि िीराबाई याािची िधुरा भक्ती, डॉ. दीपा क्षीरर्ागर, स्नेहवधसन पवललवशिग हाऊर्, पुणे,
23. १९९९
24. पेशवाईील लावणी, र्ािपादक, डॉ र्याजीराव गायकवाड, प्रा. आनिद वगरी, ज्ञान िािगल प्रकाशन, र्ोलापरू ,
25. २०२१
26. लोकर्ािस्कृ िी आवण लोकर्ावहत्य (भारीय र्ािकल्पना आवण परिपरा), डॉ. अवनल हस्त्रबुधांे, वचन्ािय प्रकाशन,
27. औरिगाबाद, २०२२
28. भारीय लवलि कालाओ की ज्ञानप्रणाली (परिपरा ार्था नावाचार), र्ािपादक डॉ अनया र्थत्ते, र्त्यि पवललवशिग
29. हाऊर्, नई वदल्ली,२०२१
30. लोकनाट्याची परिपरा, वव. कृ जोशी, ठोकळ प्रकाशन, पुणे, १९६१
31. गौळण वाङ्मय आवण स्वरूप, डॉ. राािचिद्र देखणे, ववश्वकिास पवललके शन, पुणे, २०२१
32. िािाशा एक राािगडा खेळ, डॉ गणेश चिदनवशवे, वडम्पल प्रकाशन, िािुबई, २०१८
33. लोकपरिपरेचे वशल्पकार,डॉ गणेश चिदनवशवे, वडम्पल प्रकाशन, िािुबई, २०२२
34. Typological insights into Folklore of Goa, Dr. Pandurang Phaldesai, Saasaai Publication,Goa
35. स्वाािित्र्योत्तर िराठी पोवाडा, डॉ. र्याजीराव गायकवाड, अक्षर दालन प्रकाशन, कोल्हापरू , २०१९
36. िहाराष्ट्राच्याप्रयोगात्िलोककला - डॉ.प्रकाशखाािडगेर्ावहत्यर्ािस्कृ िीििडळिहाराष्ट्रशार्न२०१७.
37. भिडारबुककाडॉ.प्रकाशखाािडगे -िि्त्रेयप्रकाशन
38. खिडोबाचेजागरण - डॉ.प्रकाशखाािडगेलोकवाङ्मयगृह

Appendix B

Justification for
Master of Performing Arts (Folk arts)

1.	Necessity for starting the course:	This course is introduce a Indian culture of new generation and it is fully skill development course
2.	Whether the UGC has recommended the course:	Yes
3.	Whether all the courses have commenced from the academic year 2023-24	Yes 2023-24
4.	The courses started by the University are self-financed, whether adequate number of eligible permanent faculties is available?	It is self-finance course Only one Eligible faculty is permanent. other Eligible temporary faculties is available
5.	To give details regarding the duration of the Course and is it possible to compress the course?	Entire Graduate program of Two years: 88 Credits Year 1 : 25-28 Weeks (180 Working Days) Year 2 : 25-28 Weeks (180 Working Days) One Semester :22 Credits One Academic Year :44 Credits First Year + Second Year = 88 Credits One Credits : 10 Hours (instructional) + 10 hours Notional
6.	The intake capacity of each course and no. of admissions given in the current academic year:	25 intake capacity each year. This course for two year
7.	Opportunities of Employability / Employment available after undertaking these courses:	Yes, it is professional course. After undertaking this course student have opportunity in government and semi government cultural organization in various field such as programme officers and also the student will get research fellowship in cultural field coordinators. Students will get 100 % career opportunity in Print media and entertainment production houses.

Prof. Dr. Ganesh Chandanshive
Head of Department
Dept: Performing Arts (Folk Arts)

Dr. Anil Kumar Singh
Dean, Faculty of Interdisciplinary Studies

Master of Performing Arts (Folk Arts)

(Fee Structure)Two year course

No	Fees	Amount Rs.
1	Tuition Fee	15,000/-
2	Forms and prospectus fees	100/-
3	Examination/ viva voce fees	600/-
4	Mark sheet / viva voce fees	200/-
5	Audio / Video Aid	2500/-
6	Library Fee	1000/-
7	Vice Chancellor Fund	20/-
8	Magazine	100/-
9	Identity Card	50/-
10	Group Insurance	40/-
11	Student Welfare	50/-
12	University Sports And Cultural Activity	15/-
13	Development Fee	500/-
14	Utility	250/-
15	Other Fee/ Extracurricular Activities	200/-
16	Computer / Internet	1000/-
17	e-Suvidha	50/-
18	E- Charges	20/-
19	Disaster relief fund	10/-
20	Ashwmedha verification	20/-
21	Document verification	400/-
22	Refundable deposit	800/-
23	Caution deposit	150/-
24	Library deposit	250/-
25	Audio/video aid deposit	400/-
26	Registration fee at the time of admission	1000/-
27	Convocation fee	250/-
28	Registration form fee	25/-
	Total	25,000/-

Two year master course total fees - 50,000/-

Letter Grades and Grade Points

Semester GPA/ Program CGPA Semester/Program	% of Marks	Alpha-Sign/ Letter Grade Result
9.00-10.00	90.0-100	O (Outstanding)
8.00-<9.00	80.0-<90.0	A + (Excellent)
7.00-<8.00	70.0-<80.0	A (Very Good)
6.00-<7.00	60.0-<70	B+ (Good)
5.50-<6.00	55.0-<60.0	B (Above Average)
5.00-<5.50	50.0-<50.0	C (Average)
4.00-<5.00	40.0-<50.0	P (Pass)
Below 4.00	Below 40	F (Fail)
Ab (Absent)	-	Absent